روایتی از تولد یک صنف کمتر شناخته شده در ایران

داستان کاغذی

عکس: ایرنا

حالا از هیچ کدام‌شان خبری نیست!

ما نسبت به ۴-۵ سال پیش نزدیک به ۴۰ تا ۵۰ درصد کاهش مصرف کاغذ داشتیم که هم به علت گرانی است و هم به علت رونق کسب و کارهای آنلاین که این روزها جای کاغذی‌ها را گرفته‌اند. شما تیراژ بالای روزنامه را در گذشته ببینید. یا همان صفحات قطور آگهی روزنامه‌ها که پرطرفدار بودند. حالا از هیچ کدام‌شان خبری نیست!

گزارش

حمیده امینی فرد
خبرنگار

روایت کاغذبازی در ایران به حدود ۱۰۰ سال پیش برمی‌گردد. دورانی که کاغذ جای پای خودش را در زندگی روزمره مردم ایران باز کرد و برای نخستین بار واردات جدی و سروسامان دادن به بازار کاغذ وارد ادبیات کاغذسازی ایرانی‌ها شد. آن وقت‌ها اروپا، چین و برزیل در صدر لیست کشورهای صادرکننده کاغذ به ایران قرار داشتند و بخشی ازکاغذهای «کرافت» که به کاغذهای زرد رنگ معروف بودند هم ازهندوستان وارد می‌شد. آن اوایل بیشترین کاغذ وارداتی خرج مصرف داخلی می‌شد و ارتش در صدر لیست مصرف‌کنندگانی قرار داشت که کاغذ برایش دراولویت بود. اما بتدریج کاغذ جای خودش را در زندگی روزمره ایرانی‌ها پیدا کرد و بخشی از بازار تهران به راسته کاغذسازی معروف شد. راسته‌ای که از «نوروز خان» تا حوالی «مسجد امام» کشیده می‌شد و از هرکس رد حجره «دفترسازی‌ها» و «پاکت‌سازی‌ها» را می‌گرفتید، آدرس بازار «بین‌الحرمین» را از بر بود. آن وقت‌ها، بوی عطر چای دم کرده با ترکیب بوی نویی کاغذها چنان در تو در توی دالان‌های تاریک و تنگ می‌پیچید که اگر تازه وارد هم بودید، رد عطر حجره‌ها را که می‌گرفتید، بدون سردرگمی به آنها می‌رسیدید. زمانی که چرخ‌دستی‌های زهوار دررفته هنوز جای باربرها یا همان حمال‌های قدخمیده را نگرفته بودند و حجره «حاج یوسف رجبی»، «محمد علی احمدی» و «حاج مهدی فرهومند خوانساری» بین آن‌همه حجره اسم و رسم‌دار، برای خودش بروبیایی داشت. حالا از آن‌همه اسم، فقط چند حجره که نه! مغازه‌ای نونوار مانده که بوی کاغذهایش هم از آن‌روزها فرسنگ‌ها فاصله دارد. شلوغی بازار و تردد سخت باربرها، به مرور قصه حجره‌های کاغذی را از بازارتهران به سمت خیابان «ظهیرالسلام» برد و بعد از سال‌ها، راسته کاغذفروشان و دفترسازان به جای دیگری منتقل شد. حالا رد راسته کاغذفروشان را باید از دور و بر همین خیابان گرفت. عمده‌خرها و بندخرهای کاغذ، جای پایشان را در همین حوالی محکم کرده‌اند. اما این همه داستان راسته کاغذسازی‌های معروف تهران نیست.

روایت کاغذسازی را باید از حدود سال‌های ۱۸۷۸ پیگیری کرد. زمانی که اولین کارخانه کاغذ در ایتالیا ساخته شد و کم‌کم با عبور از مسیر جاده ابریشم، ورود کاغذ به ایران هموار شد. داستان کاغذی البته خیلی زود به ساخت اولین کارخانه در هفت تپه رسید تا به روایتی اولین کاغذ ایرانی که به کاغذ «پارس» معروف بود، در ایران تولید شود. «دکتر علی محمد بنکدار» که آن زمان سناتور مجلس و رئیس اتاق بازرگانی بود، تولید کاغذ را انحصاراً به‌دست گرفت و خیلی زود بازار کاغذ ایجاد شد، کاغذی که از تفاله‌های نیشکر هفت تپه به‌دست می‌آمد و رنگش کدر و مایل به زرد بود.

مسیر کاغذ کاهی از انزلی تا ساری

«محسن دولتی» که این روزها کارش مشاوره در خرید و فروش کاغذ است به‌عنوان پیشکسوت این حوزه، روایت‌های جالبی از دوران کاغذسازی و کاغذبازی نقل می‌کند. روایت‌هایی که از دوران ساخت اولین کارخانه‌ها در ایران حکایت دارد. کارخانه کاغذ مازندران به روایتی از تراز اول‌های تولید کاغذ در ایران معرفی می‌شود. وقتی که کانادایی‌ها از ساخت کارخانه چوکا در انزلی پشیمان شدند، به سراغ شهر ساری در مازندران رفتند تا یک کارخانه کاغذ در این شهر افتتاح کنند. کاغذ کاهی معروف که امروزه برای اغلب ما آشناست، نخستین محصول همین کارخانه بود. کاغذی که زمانی در چلوکبابی‌ها جای دستمال کاغذی‌های امروزی را گرفته بود. او می‌گوید: «قبل از انقلاب در فاصله سال‌های ۴۵ تا ۵۰، مرکز معاملات تجارت خارجی، بازار کاغذ را کنترل می‌کرد و بخش خصوصی سهم زیادی در این بازار داشت. مثلاً فرهومند خوانساری، تأمین‌کننده اصلی کاغذ روزنامه کیهان و اطلاعات بود. آن زمان عمده کاغذ از روسیه وارد می‌شد. کاغذهای ماشینی، الوان و تحریر جزو پرمصرف‌های آن دوران بودند. بعدها دفترچه‌های خط‌کشی هم وارد بازار شد و جای کاغذهای تحریر بدون خط‌کشی را گرفت.»

رونق بازار کاغذ را می‌توان به دوران پهلوی اول نسبت داد. حالا اما، داستان کاغذی به سریال هزار و چندی تبدیل شده که هرنوع برای خودش داستان جالبی دارد. اگر کسب و کارتان شیرینی‌پزی باشد یا اینکه هر از گاهی اشتهایتان برای خوردن شیرینی تحریک شود، احتمالاً می‌دانید کاغذ «مومی» چیست. کاغذی که این روزها به گران‌ترین کاغذ بازار جهانی هم معروف است. کاغذ سفیدرنگ زیر شیرینی‌ها که در نظر اغلب ما چندان به چشم نمی‌آید! یا اگر جزو همبرگرسازان حرفه‌ای باشید، کاغذ «پوستی» راسته کار شماست. هردو نوع البته ۳۰ تا ۴۰ درصد گران‌تر از کاغذهای معمولی هستند چون هم حرارتی و نسوزند و هم جنس مرغوبی دارند. برخلاف تصور ما کاغذهای گلاسه و کاغذهای تحریر در این لیست جایی ندارند و البته ارزان‌ترین‌ها هم در قبضه مقوافروشی‌هاست. بیشترین مصرف بازار ایران هم اتفاقاً مقوا، کاغذ تحریر و چاپ است. ماجرای مقواهای تولیدی البته به همین جا ختم نمی‌شود. دولتی می‌گوید که وقتی به روایت کاغذ رسیدید، باید حواستان به مقوا هم باشد. چرایش هم شنیدنی است.

> اگر کسب و کارتان شیرینی‌پزی باشد یا اینکه هر از گاهی اشتهایتان برای خوردن شیرینی تحریک شود، احتمالاً می‌دانید کاغذ «مومی» چیست. کاغذی که این روزها به گران‌ترین کاغذ بازار جهانی هم معروف است. کاغذ سفیدرنگ زیر شیرینی‌ها که در نظر اغلب ما چندان به چشم نمی‌آید

زباله‌گردها و صنعت مقواسازی

کاغذهای باطله‌ای که از طریق زباله‌گردها جمع‌آوری می‌شود، عمدتاً راهی بازار غیر رسمی می‌شود که فرایند تولید مقوا و بویژه جعبه‌های شیرینی را بدون استاندارد طی می‌کند. یک ماده سفیدکننده ارزان و یک طلق و لمینت شاید همه آن ابزارهای واجبی باشد که یک تولیدکننده غیرمجاز نیاز دارد. دولتی می‌گوید: «حالا هرکس در هر گوشه و کناری برای خودش حوضچه‌ای ساخته، کاغذهای باطله را تبدیل به مقوا می‌کند. حوضچه‌های غیربهداشتی که آبشخور جانورهاست و معلوم نیست در چه فضای غیراستانداردی پر و خالی می‌شود. متأسفانه فضای خمیر کردن کاغذهای باطله وحشتناک است.» مقوایی که ظاهراً به مقوای پهنی هم معروف است و برای ساخت جعبه‌های اسباب بازی و شیرینی مصرف می‌شود و البته جعبه‌های با کیفیت‌تر هم معمولاً از پوشال کاغذهای بازیافتی به‌دست می‌آید. دولتی می‌گوید که زباله‌گردها مثل مافیا کار می‌کنند. یک مکان بزرگ در نزدیکی‌های خیابان ظهیرالسلام وجود دارد که کار تفکیک زباله‌ها آنجا انجام می‌شود. سالم‌ترها به کارخانه‌های مقواسازی می‌رود و آشغال کاغذها هم سر از حوضچه‌های خانگی در می‌آورد.

> **۸۰** درصد
>
> **حالا حدود ۸۰ تا ۸۵ درصد بازار کاغذ وارداتی است. بیشتر کاغذهای امروزی از اندونزی، کره و چین وارد ایران می‌شوند. آن ۱۵ تا ۲۰ درصد داخلی هم بیشتر کارتن‌هایی است که از کاغذهای باطله ساخته می‌شود**

کاغذی‌ها مغلوب آنلاین‌ها

حالا حدود ۸۰ تا ۸۵ درصد بازار کاغذ وارداتی است. بیشتر کاغذهای امروزی از اندونزی، کره و چین وارد ایران می‌شود. آن ۱۵ تا ۲۰ درصد داخلی هم بیشتر کارتن‌هایی است که از کاغذهای باطله ساخته می‌شود. دولتی می‌گوید: «تولید کاغذ باتوجه به شرایط آب و هوایی و خشکسالی در ایران به صرفه نیست. مثلاً کارخانه تولید مقوا در مناطق مرکزی ایران با چه استدلالی توجیه می‌شود؟ تولیداتی هم که به‌دست می‌آید به خاطر استهلاک اغلب دستگاه‌ها در کارخانه‌های قدیمی، اغلب کیفیت پایینی دارد.»

کاغذهای تولیدی شاید حدود ۱۰ درصد نیاز بازار داخلی را تأمین کند. مابقی وارداتی است، چراکه ایران سالانه نزدیک به ۲۰۰ هزار تن انواع کاغذ و مقوا نیاز دارد که با تولیدات داخلی تأمین نمی‌شود. برای همین صنعت بسته‌بندی جای صنعت کاغذ را گرفته است. دولتی البته معتقد است که کاهش مصرف کاغذ نسبت به گذشته باعث رونق صنعت بسته‌بندی در ایران شده: «ما نسبت به ۴-۵ سال پیش نزدیک به ۴۰ تا ۵۰ درصد کاهش مصرف کاغذ داشتیم که هم به علت گرانی است و هم به علت رونق کسب و کارهای آنلاین که این روزها جای کاغذی‌ها را گرفته‌اند. شما تیراژ بالای روزنامه را در گذشته ببینید یا همان صفحات قطور آگهی روزنامه‌ها که پرطرفدار بودند. حالا از هیچ کدامشان خبری نیست!»

در تقویم کاغذی‌ها البته ورای همه آن فراز و فرودها، یک روز غم‌انگیز هم دیده می‌شود. اول بهمن ماه ۱۳۵۸ بود که پرواز شماره ۲۹۱ هواپیمایی ایران‌ایر که یک پرواز تجاری با هواپیمای مسافربری بویینگ ۷۲۷ بود، بعد از بلند شدن از فرودگاه مشهد نتوانست در فرودگاه مهرآباد بنشیند و کمی بعد در ۳۰ کیلومتری شمال شرق فرودگاه با کوه‌های لشکرک برخورد و سقوط کرد. در آن پرواز حدود ۸ نفر از کاغذفروش‌های معروف جان‌شان را از دست دادند.

آگهی تجدید مزایده عمومی شماره ۲۳-۱۴۰۲

نوبت دوم

منطقه آزاد قشم
کمیسیون معاملات

سازمان منطقه آزاد تجاری – صنعتی قشم در نظر دارد **فروش یک قطعه زمین به متراژ ۸۳۴ مترمربع با کاربری مسکونی واقع در شهر درگهان – محله دلبری** را از طریق مزایده عمومی به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط به‌صورت نقد و یکجا به‌فروش برساند.

– قیمت پایه اجاره زمین طبق لیست (ذیل)

ردیف	موقعیت قطعه	متراژ تقریبی قطعه	بهای هر مترمربع (ریال)	بهای کل/ ریال	مبلغ تضمین (ریال)	کاربری
۱	درگهان محله دلبری	۸۳۴ مترمربع	۳۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰	۲۵ / ۰۲۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰	۲ / ۵۰۲ / ۰۰۰ / ۰۰۰	مسکونی

–مبلغ و نوع تضمین شرکت در مزایده: ۱۰% (ده درصد) قیمت کل زمین،که به‌صورت ضمانت‌نامه بانکی به‌نام سازمان منطقه آزاد تجاری – صنعتی قشم با شناسه ملی ۱۴۰۰۲۸۶۱۶۹۸ و کد اقتصادی ۴۱۱۴۴۳۳۳۵۴۸۴ یا واریز به‌حساب جاری ۴۱۰۱۰۰۶۲۳۸۱۶۵۶۰۶ نزد بانک مرکزی با شماره شبای IR۴۲۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۰۰۶۲۳۸۱۶۵۶۰۶ با شناسه واریز (۳۹۳۰۰۶۲۶۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۳) به مبلغ ۲ / ۵۰۲ / ۰۰۰ / ۰۰۰ ریال (دو میلیارد و پانصد و دو میلیون ریال) تهیه و منضم به اسناد مزایده (در پاکت الف) ارائه گردد، مدت اعتبار ضمانت‌نامه فوق از تاریخ آخرین روز تحویل پیشنهادها (۱۴۰۲/۱۱/۱۷) به‌مدت سه ماه و برای سه ماه دیگر نیز قابل تمدید می‌باشد، علاوه بر آن ضمانت‌نامه‌های بانکی باید طبق فرم‌های مورد قبول تنظیم شود، (ضمانت‌نامه بانکی از بانک‌های خصوصی و دولتی مورد تأیید بوده و ضمانت‌نامه‌های مربوط به مؤسسات مالی و اعتباری مورد تأیید نمی‌باشد.)

– مهلت دریافت اسناد مزایده: متقاضیان می‌توانند پس از واریز مبلغ ۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰ ریال به‌حساب شماره ۴۱۰۱۰۰۶۲۳۸۱۶۵۶۰۶ با شناسه واریز ۳۹۳۰۰۶۲۶۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۳ نزد بانک مرکزی به‌نام سازمان منطقه آزاد قشم، از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۶ تا تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۷ جهت دریافت اسناد و مدارک مزایده مراجعه نمایند.

– مهلت تحویل اسناد مزایده: از تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۸ تا تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۷ (آخرین مهلت تحویل پیشنهادها پایان ساعت اداری مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۷ می‌باشد)

– زمان و محل تشکیل کمیسیون و بازگشایی پاکت‌ها: رأس ساعت ۱۵:۰۰ روز چهارشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۸ – جزیره قشم– اسکله بندر بهمن – مدیریت امور حقوقی و قراردادها

– محل دریافت و تحویل اسناد مزایده: جزیره قشم– اسکله بندر بهمن – مدیریت امور حقوقی و قراردادها – دبیر خانه کمیسیون معاملات. تلفن۳۵۲۵۲۱۵۰ – ۰۷۶ و فاکس ۳۵۲۴۱۷۰۶–۰۷۶ (کدپستی: ۷۹۵۱۶۱۷۴۴۴)

– آدرس الکترونیکی: www. Qeshm.ir

سایر توضیحات:

– به پیشنهاداتی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

– سایر اطلاعات و جزئیات مربوط در اسناد **مزایده** مندرج است.

– هزینه انتشار آگهی مزایده به‌عهده برنده **مزایده**، می‌باشد.

دبیرخانه کمیسیون معاملات

۱۴۰۲–۱۰۱۲۲

شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران
اداره کل فرودگاه‌های استان مازندران

آگهی تجدید مناقصه عمومی

(یک مرحله‌ای)

شرکت فرودگاه‌ها و ناوبری هوایی ایران– اداره کل فرودگاه‌های استان مازندران در نظردارد **حفظ و نگهداری تأسیسات فرودگاه‌های ساری، نوشهر و رامسر** را از طریق مناقصه به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا بدین‌وسیله از کلیه شرکت‌های صلاحیت‌بندی شده و دارای سوابق کاری مناسب دعوت به‌عمل می‌آید به سایت سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir مراجعه و پس از دریافت اسناد، نسبت به بارگذاری اسناد تکمیل شده در همان سامانه اقدام نمایند.

(این آگهی در سایت های http://iets.mporg.ir و https://www.airport.ir و نیز در سایت سامانه ستاد به آدرس https://www.setadiran.ir نیز اطلاع‌رسانی شده است)

۱۶۵۰۵۰۹

شرکت سنگ آهن مرکزی ایران

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

نوبت اول

شماره مناقصه ۴۹-۰۱-۲-۰۲-۱۲۱-۱۴۰۲

نام دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت سهامی خاص سنگ آهن مرکزی ایران

– موضوع مناقصه: خرید چهارده ردیف آجر نسوز

– مبلغ و نوع سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ۲۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (بیست میلیارد ریال) به‌صورت:

الف) ضمانت‌نامه بانکی

ب) ضمانت‌نامه‌های صادر شده از سوی مؤسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز لازم از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هستند.

ج) وجه نقد واریز به‌حساب سیبا مناقصه‌گزار ۰۱۰۵۱۸۱۷۶۶۰۰۹ نزد بانک ملی ایران شعبه آهنشهر کد ۳۵۶۵

د) انواع اوراق مشارکت در وجه شرکت سنگ آهن مرکزی ایران سهامی خاص قابل وصول در کلیه بانک‌ها

– زمان دریافت اسناد: از تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۲ لغایت ۱۴۰۲/۱۱/۱۸

– محل تحویل اسناد مناقصه: یزد – میدان امام حسین (ع) – ابتدای بلوار شهید بهشتی – شرکت سنگ آهن مرکزی ایران – دبیرخانه کمیسیون معاملات – تلفن تماس (۰۳۵–۳۶۲۸۵۶۳۰)

– زمان تحویل اسناد مناقصه: تا پایان وقت اداری (ساعت ۱۴) مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۵

– نحوه دریافت اسناد: به‌صورت اینترنتی براساس شرایط مندرج در سایت WWW.ICIOC.IR

ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۱۴۵۴۴۸۵–۰۳۵ و ۳۱۴۵۴۹۸۰–۰۳۵ تماس حاصل نمایید.

شرکت سهامی خاص سنگ آهن مرکزی ایران

شرکت سنگ آهن مرکزی ایران

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

نوبت دوم

شماره مناقصه ۴۸-۰۱-۲-۰۲-۱۲۱-۱۴۰۲

نام دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت سهامی خاص سنگ آهن مرکزی ایران

– موضوع مناقصه: خرید یکصد تن پودر فلوکولانت

– مبلغ و نوع سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ۶،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (شش میلیارد ریال) به‌صورت:

الف) ضمانت‌نامه بانکی

ب) ضمانت‌نامه‌های صادر شده از سوی مؤسسات اعتباری غیر بانکی که دارای مجوز لازم از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هستند.

ج) وجه نقد واریز به‌حساب سیبا مناقصه‌گزار ۰۱۱۰۳۹۱۸۹۲۰۰۰ نزد بانک ملی ایران شعبه آهنشهر کد ۳۵۶۵

د) انواع اوراق مشارکت در وجه شرکت سنگ آهن مرکزی ایران سهامی خاص قابل وصول در کلیه بانک‌ها

– زمان فروش اسناد: از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۳۰ لغایت ۱۴۰۲/۱۱/۱۴

– محل تحویل اسناد مناقصه:

یزد – میدان امام حسین (ع) – ابتدای بلوار شهید بهشتی – شرکت سنگ آهن مرکزی ایران – دبیرخانه کمیسیون معاملات – تلفن تماس (۰۳۵–۳۶۲۸۵۶۳۰)

– زمان تحویل اسناد مناقصه: تا پایان وقت اداری (ساعت ۱۴) مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۰۵

– نحوه دریافت اسناد: به‌صورت اینترنتی براساس شرایط مندرج در سایت WWW.ICIOC.IR

ضمناً جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۱۴۵۴۴۹۵–۰۳۵ تماس حاصل نمایید.

شرکت سهامی خاص سنگ آهن مرکزی ایران